No. 995 Zaterdag 24 Januari 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 23 Januari.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

II. (Slot)

ISTE AFDEELING.

Art. 4. Voor de ambtenaren in West-Indië, die in het belang hunner gezondheid zich ten spoedigste uit de tropen moeten terugtrekken, bestaat in zekere gevallen reeds de bepaling, dat zij via New-York kunnen reizen. Heeft het vervoer dan met een andere gelegenheid plaats dan met de booten van den Koninklijken West-Indischen Maildienst via Paramaribo dan wordt aan den ambtenaar het bedrag uitbetaald, dat werkelijk door hem is uitgegeven, doch niet meer dan wat aan de directie van den Koninklijken West-Indischen Maildienst zou zijn uitbetaald, indien de reis had plaats gehad langs den zooeven genoemden weg.

Meer dan dit bedrag wordt in geen geval uitgekeerd aan personen, die voor rekening van het Gouvernement reizen.

IIDE AFDEELING.

Art. 25. De ondergeteekende blijft van gevoelen, dat, met het oog op den financieelen toestand der kolonie niet tot verhooging van de traktementen der rechterlijke ambtenaren mag worden medegewerkt, zoolang niet door den Gouverneur is aangetoond, dat zoodanige verhooging in het belang der rechtspraak volstrekt noodzakelijk is.

IIIDE AFDEELING.

Art. 57. In het jaar 1899, toen op Curaçao klachten voorkwamen omtrent het verloren gaan van brieven, werd er onmiddellijk een scherp onderzoek ingesteld, hetgeen leidde tot de ontdekking van den schuldige — een brievenbesteller — die dan ook bij vonnis van het Hof van Justie tot een zware straf werd veroordeeld.

Dat sedert dien tijd iets dergelijks op het postkantoor op Curaçao zou zijn voorgekomen, is den ondergeteekende niet bekend.

Dit postkantoor mag, ten gevolge van de geographische ligging van het eiland de drukke stoomvaart aldaar tot een der belangrijke middelpunten van het internationaal postverkeer in de Antillen gerekend worden.

Gelijk bekend, is de administrateur van financiën met het beheer der Curaçaosche posterijen belast, doch het zal wel geen betoog behoeven dat hij, in het belang eener goede postadministratie, een ambtenaar onder zijne bevelen dient te hebben, die met de verschillende vertakkingen van den — ook internationalen — postdienst vertrouwd is. Uit den aard der zaak is de postdirecteur de hiertoe aangewezen ambtenaar. Een jarenlange ondervinding heeft aangetoond, dat de samenwerking van de twee bedoelde ambtenaren de beste gevolgen heeft gehad en dat de Curaçaosche postadministratie in al hare verrichtingen niet behoeft achter te staan bij buitenlandsche kantoren.

Aan het hoofd van het postkantoor staat nu, als waarnemend directeur, iemand, die zijne opleiding in Nederland heeft genoten, hier te lande op een postkantoor gediend heeft en als een ijverig en ontwikkeld ambtenaar bekend staat, die in allen deele voor zijne taak geschikt mag worden genoemd. De onder hem dienende ambtenaren en adspirant-ambtenaren zijn voor het meerendeel jongelieden, die met succès de school voor meer uitgebreid lager onderwijs op Curaçao hebben doorloopen en die door een langdurige praktijk de noodige bekendheid met postaangelegenheden hebben verkregen. Werd vroeger tot het verkrijgen van een benoeming tot adspirant-ambtenaar bij de verschillende afdeelingen van den kolonialen dienst geen examen vereischt, in den laatsten tijd is men van dien weg afgeweken en door den tegenwoordigen Gouverneur der kolonie is bepaald dat, om tot bovenstaande functiën te worden aangesteld, aan zekere eischen van bekwaamheid moet worden voldaan.

In antwoord op de vraag of de brievenbestellers nog tijd en gelegenheid hebben om bijverdiensten te maken, zij medegedeeld, dat wegens den drukken dienst ter plaatse er in den regel voor den besteller weinig of geen tijd overschiet tot de uitoefening van een bijbetrekking. Er bestaat evenwel — voor zoover den ondergeteekende bekend is — geen bepaling die het hem zou beletten.

Bij voorkomende vacaturen zijn er steeds tal van sollicitanten voor de betrekking van brievenbesteller, waaruit dan degene wordt gekozen, die ook physiek voor den geschikste wordt gehouden en wiens antecedenten gunstig zijn.

Art. 65. Dat de in omloop gebrachte pasmunt (muntstukken met Curaçaoschen stempel van 25 en 10 cents) spoedig uit de kolonie verdwijnt, meent de ondergeteekende te moeten betwijfelen.

Zij zijn 1 Augustus 1901 ingevoerd en de met verlof hier te lande aanwezige administrateur van financiën had bij zijn vertrek van het eiland Curaçao, in Mei jl., van dat wegvloeien niets bespeurd; hij is zelfs van meening dat de pasmunt nog in de uitgezonden hoeveelheid in circulatie was.

Naar Nederland zal deze pasmunt niet worden gezonden, omdat zij hier te lande niet gangbaar is, maar, al mocht zij langzamerhand naar elders verdwijnen, bijv. naar de naburige republiek Columbia, waar de monetaire toestand zeer veel te wenschen overlaat — waarin in de eerste jaren wel geen verbetering zal komen — dan nog zou zulks geen bezwaar opleveren, daar iedere verdere aanmunting van pasmunt, met het oog op het lage zilvergehalte der stukken, financieel voordeel zou opleveren.

IVDE AFDEELING.

In de maand Juli ll. heeft de vorige Minister den Gouverneur inlichtingen gevraagd omtrent de ontwerp-verordening betreffende de subsidieering van bijzondere scholen, met uitnoodiging om de behandeling van dat ontwerp voorloopig aan te houden. Kort daarop werd aan het Departement van Koloniën een rekest ontvangen van den apostolischen Vicaris van Curaçao, het verzoek behelzende om het jaarlijksche subsidie voor het onderwijs door de Roomsch-Katholieke geestelijkheid met *f* 10,000 te verhoogen. Dit rekest is, in verband met het ministerieel schrijven over de bedoelde ontwerp-verordening, aan den Gouverneur om advies gezonden. Het antwoord van den Gouverneur over beide zaken wordt nog tegemoet gezien.

Art. 90. Volgens het Voorloopig Verslag achtten enkele leden het ongewenscht, dat de predikanten der Hervormde Gemeente van Gouvernementswege aangesteld en bezoldigd worden en zouden zij willen dat een en ander van wege de Gemeente geschiedde. In beginsel kan de ondergeteekende zich met die meening vereenigen, doch hij weet niet in hoever daartegen practische bezwaren bestaan, vooral wat de bezoldiging betreft, omdat de kerkelijke gemeenten niet over de daartoe noodige fondsen kunnen beschikken, waarbij rekening moet worden gehouden met de omstandigheid dat ook Roomsch-Katholieke geestelijken en Israëlietische voorgangers uit de Koloniale kas worden bezoldigd. Daar deze zaak evenzeer de kolonie Suriname betreft.

Feuilleton.

Het Jubelfeest op 31 December 1887.

Nu wij ons opmaken om het zeldzame jubilé van het vijf en twintigjarig glorierijke Pausschap van den H. Vader Paus Leo XIII te vieren, willen wij nog eens in herinnering brengen, hoe geheel Curaçao het gouden Priesterjubilé van onzen eerbiedwaardigen opperpriester herdacht. Ruim vijftien jaar geleden schreven wij:

Nog lang zal 't den bewoners van Curaçao heugen, dat er op den laatsten dag van het jaar 1887, feest gevierd is ter eere van den H. Vader, Paus Leo XIII. Niemand had 't zoo gedacht. Met de grootste plechtigheid en waardigheid, met de grootste stichting zelfs en onder algemeene deelneming, is die blijde herinneringsdag hier voorbijgegaan. Wij Katholieken hebben alle reden om vergenoegd te zijn over den uitslag van deze feestviering. Niet slechts de Katholieken hebben openbare getuigenis afgelegd van hun geloof, en den H. Vader gehuldigd, als den zichtbaren vertegenwoordiger van hun Opperhoofd Jezus Christus, maar ook, andersgezinden, en niet weinigen, hebben deelgenomen aan onze vreugde, en door de openlijkste bewijzen getoond, achting en eerbied te hebben voor den Paus-Koning, die op dien dag zijn vijftigjarig priesterschap herdacht. In en buitenshuis, overal heerschte eene opgewekte en vroolijke stemming, die ten duidelijkste bewees, dat iedereen begrip en gevoel had van de waarde, en de beteekenis van zulk een buitengewoon voorrecht, van zulk een zeldzaam en luisterrijk feest.

En toch te midden, der grootste vroolijkheid en der ongekunsteldste feestviering, ging alles even ordelijk en geregeld, zonder eenige opschudding te veroorzaken, maar ook zonder eenige stoornis of belemmering te ondervinden. In waarheid, Curaçao heeft er eer van, op zulk eene wijze, met zooveel bedaardheid en deftigheid een volksfeest te kunnen vieren.

Ter oorzake van den oudejaarsavond, die hier op Curaçao zooveel beweging en onrust verwekt, en zooveel gejoel veroorzaakt, dat hooren en zien vergaat,— om reden van dien gewonen jaarlijkschen pleizier-avond, nam het Pauselijk feest reeds den 30 December een aanvang.

Tegen den avond werd door het plechtstatig klokgelui van Otrabanda en van Pietermaai, aan allen meegedeeld dat de feestelijkheid zou beginnen. Het feestcomité had ook alle Katholieken bij een circulaire uitgenoodigd, om dien avond hunne woningen op eenigerlei wijze te illumineeren.

Aan dit verzoek hebben allen met bereidvaardigheid voldaan. Sommige woningen, onder anderen het Convent der Eerw. Paters op Pietermaai, vertoonden een prachtig, fantastisch gezicht, door de rijke illuminatie van kaarslicht en transparanten, en er was bijna geen huisje waar niet een paar lichtjes voor het open raam geplaatst, aanduidden, dat ook zijn bewoners, hoe eenvoudig en arm, toch liefde gevoelden en eerbied wilden toonen voor hun beminden Vader, Paus Leo XIII.

Te Pietermaai werd er dien avond een optocht gehouden met fakkellicht en lampions, die een eigenaardig, maar ook een treffend gezicht opleverde. 't Was eene openlijke en algemeene belijdenis van hun Katholiek gevoel, en eene vrijmoedige verklaring van hunne toewijding aan den H. Stoel. Op verscheidene plaatsen, waar er halt gehouden werd, ontstak men vuurwerk, het sein tot voorttrekken was gewoonlijk de met algemeen enthousiasme herhaalde kreet: „*Biba Leon XIII*". Zoo ging 't rond, van Pietermaai door de Poenda over Scharloo naar huis. Iedereen was hoogst voldaan over die eenvoudige maar toch plechtige manifestatie van gehechtheid aan de Kerk en haar zichtbaar opperhoofd, den Stedehouder van Christus.

Te Otrabanda werd er 's avonds, ten huize van den Bisschop eene muziekuitvoering gegeven ter eere van Z. H., door de Vereeniging *El Progreso* onder leiding van den Directeur *P. Q. de Lima*. Deze uitvoering voldeed uitstekend, en duizenden menschen waren dan ook vereenigd op het plein aan de waterkant, om naar de muziek te luisteren, en tevens de stemmige, maar deftige illuminatie te zien, die was aangebracht aan het huis van den Bisschop, en aan dat van de Eerw. Zusters van Liefdadigheid.

Rustig en bedaard, tot ieders genoegen, liep dit eerste gedeelte van het feest ten einde.

***

Den volgenden dag, reeds in de vroegte, wapperden de vlaggen hoog

stelt de ondergeteekende zich voor de beide Gouverneurs er over te raadplegen.

Vde AFDEELING.

Art. 123. Tot dusver werden uit onderdeel *c* van art. 123 de kosten gekweten voor het verleenen van verloskundige, hulp aan behoeftige kraamvrouwen. Daar echter, zoo als in de Memorie van Toelichting werd aangegeven, niet geneesheeren maar wèl vroedvrouwen die hulp verleenen, kan uit het toegestaan crediet van f 600, aan de laatsten een vergoeding worden toegekend, ter beoordeeling van den stadsgeneesheer.

Zoo weinig mogelijk moet er, naar het voorkomt, worden medegewerkt om de begrooting op te voeren en, wanneer gedurende een tal van jaren met de toegestane som kon worden volstaan, is er geen aanleiding om de verhooging over te nemen. Mocht evenwel, in buitengewone gevallen, die som, naar het oordeel van den stadsgeneesheer, ontoereikend blijken te zijn, dan levert dit nog geen bezwaar op, aangezien het begrootingsartikel, volgens art. 2 van de begrootingswet, kan worden aangevuld uit den post van Onvoorziene Uitgaven.

Op de vraag of het feit, dat de toestemming van den Gouverneur tot verpleging van niet militairen in het militaire hospitaal, krachtens het Koninklijk Besluit van 1 September 1900 nº. 47 (*Publicatieblad* van 1901, nº. 37) zelden wordt gevraagd, is toe te schrijven aan het gemis van afscheiding of aan onvoldoende afscheiding tusschen de militairen en de andere zieken, moet de ondergeteekende het antwoord schuldig blijven.

De Gouverneur zal worden uitgenoodigd om hieromtrent in het volgend Koloniaal Verslag de verlangde inlichtingen te verstrekken, en voorts om mede te deelen of, naar zijn oordeel, eene reorganisatie van het militaire hospitaal, als door één lid, blijkens het Voorloopig Verslag van het afdeelingsonderzoek van den Kolonialen Raad is aangegeven, aanbeveling zou verdienen.

Inmiddels kan de ondergeteekende de van goed ingelichte zijde ontvangen mededeeling geven, dat gedurende een reeks van jaren door *niet-Katholieken* — zoowel ingezetenen als vreemdelingen — met veel lof wordt gesproken van de uitstekende verpleging in het Roomsch-Katholieke gasthuis op het eiland Curaçao, terwijl niet moet worden uit het oog verloren hetgeen door andere leden in den Kolonialen Raad werd aangevoerd, dat, behalve waarschijnlijk militaire bezwaren, nog tegen het geopperde denkbeeld pleitte, dat de verwezenlijking daarvan groote uitgaven voor meer geneesheeren en verplegers met zich zou medebrengen, terwijl nu de verpleging in het Roomsche gasthuis grootendeels uit liefdadigheid geschiedt.

Voor eenige jaren had men geen geneesheeren in de buitendistricten van het eiland Curaçao, omdat een praktijk aldaar niet loonende zou kunnen zijn; men moest dus in ernstige gevallen een geneesheer uit de stad ontbieden. Daarna werd één geneesheer voor het oostelijk, en één voor het westelijk gedeelte van het eiland aangesteld, de stad niet medegerekend.

Voor het oostelijk gedeelte van het eiland, het tweede district, is daarvoor op de begrooting een post uitgetrokken van f 1000 (met fouragegeld van f 300 voor een paard). Die geneesheer heeft zijn verblijf in de stad en oefent daarin nog praktijk uit. Voor den geneesheer in het westelijk gedeelte (de 3de, en 4de en 5de districten) is uitgetrokken f 2000 (met f 600 voor fouragegelden omdat hij, wegens de uitgestrektheid der districten, twee paarden moet houden). Hij moet buiten de stad wonen en er kan voor hem dus geen sprake zijn van eenige praktijk van beteekenis, behalve misschien bij eenige plantageëigenaren. Daarom had de Gouverneur voor hem een vehooging van inkomen voorgesteld met f 500, die evenwel door den Kolonialen Raad met 7 tegen 1 stem werd verworpen.

De Gouverneur heeft op de overneming niet aangedrongen, misschien in de veronderstelling dat, in de gegeven omstandigheden, met de bijna algemeene meening van den Kolonialen Raad wel rekening behoort te worden gehouden en er was derhalve voor den ondergeteekende ook geen motief om de gevraagde verhooging op de definitief vast te stellen begrooting te brengen en evenmin om er in de Memorie van Toelichting melding van te maken.

Art. 130. De in het Voorloopig Verslag voorkomende vragen of betere en juistere opmeting van het domein wellicht middellijk tot verhoogde opbrengst van rente- en pachtgelden van domaniale gronden zou kunnen leiden en of het door den Gouverneur beoogde, en ook door den hoogleeraar WENT gewenschte doel niet op eenvoudiger en daardoor minder kostbare wijze — door het ontwerpen van schetskaartjes bij voorbeeld — te bereiken of althans te naderen zou zijn — zullen door den ondergeteekende aan het oordeel van den Gouverneur worden onderworpen.

Art. 132. De ondergeteekende blijft van meening dat, nu tot de aanstelling van een inspecteur van den landbouw voor West-Indië zal worden overgegaan, bezwaarlijk maatregelen in het belang van den landbouw kunnen worden genomen, voordat de aan te stellen inspecteur daarover zijn gevoelen kan hebben gezegd.

VIde AFDEELING.

Art. 166. Op de vraag of door door den directeur van openbare werden in de richting naar bezuiniging niet nog verdere stappen zouden kunnen gedaan worden, heeft de Gouverneur geantwoord, dat door dien hoofdambtenaar reeds groote zuinigheid wordt nagestreefd en dat hij niet gelooft, dat in den aangegeven zin nog verdere stappen tot bezuiniging te doen zijn.

Omtrent de vraag of het bedrag van f 500, dat voor fouragegelden voor den hierbedoelden directeur op de begrooting is uitgetrokken, niet zou kunnen worden verminderd tot het blijkens den uitgewerkten en toelichtenden staat gemiddelde bedrag van f 200 of 300, dat in de kolonie voor fouragegelden wordt toegekend, zij het den ondergeteekende veroorloofd te verwijzen naar de eerste alinea van de toelichting ad art. 165 in bijlage II van de Memorie van Toelichting betreffende de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1900, luidende: „Het toezicht op het onderhoud der wegen in de buitendistricten, waarvoor vroeger f 1000 werd uitbetaald, benevens f 300 fouragegeld, behoort thans tot de werkzaamheden van den directeur van openbare werken, zonder dat zijn inkomen is verhoogd. Met f 300 kan hij, vooral in tijden van droogte, bezwaarlijk de kosten dekken aan het houden van een paard verbonden. Het komt billijk voor het bedrag der hem toe te kennen fouragegelden te stellen op f 500, waardoor het artikel met f 200 wordt verhoogd".

De ondergeteekende vertrouwt dat men het met hem eens zal zijn dat door de voorgestelde verlaging, gesteld al dat zij overigens gemotiveerd ware, aan eenmaal verkregen rechten zou worden te kort gedaan.

Raming der middelen en inkomsten.

De door den Nederlandschen zaakgelastigde te Caracas bij de Venezolaansche Regeering gedane stappen om betaling te erlangen van het wegens transitrechten verschuldigde bedrag hebben geleid tot een ontwijkend antwoord. De Regeering verliest deze zaak niet uit het oog.

De ondergeteekende zal den Gouverneur verzoeken zorg te dragen dat, zooals ten aanzien van Suriname bij de begrootingsstukken plaats heeft, in het vervolg ook bij de Curaçaosche stukken een staat van de middelen en inkomsten der kolonie over een vijftal der laatste jaren wordt overgelegd.

De Minister van Kolonien,

IDENBURG.

---

in de lucht, ter aankondiging dat de vreugdedag was aan aangebroken. Vooral was 't op dien dag opmerkelijk, en voor ons Katholieken niet weinig vertroostend en opbeurend, dat op de verschillende Consulaten en zelfs op het Rif-fort en fort-Nassau de vlag geheschen was. Ook in den vroegen morgen, verkondigden de vroolijke tonen der klokken het aanbreken van het heugelijk feest. Eenige uren later, gingen de geloovigen tempelwaarts, om daar tegenwoordig te zijn bij het H. Sacrificie der Mis, en in een vereenigd gebed met den priester, den goeden God te danken voor de onschatbare zegeningen over den H. Vader, en bij gevolg over ons, Zijne kinderen, uitgestort. Onder de H. H. Diensten werden de geloovigen in de predikatie met nadruk er op gewezen, hoe in de Kerk en in haar Zichtbaar Opperhoofd, de Goddelijke kracht en de alles besturende Voorzienigheid, kennelijk te onderscheiden zijn. Op dit uur waren de tempels ruim gevuld met eene biddende menigte, die den Hemel smeekte om kracht en sterkte voor den Opperpriester, den Paus van Rome.

De dag ging verder in eene feestelijke stemming voorbij. 't Was den katholieken aan te zien, dat hun hart vervroolijkt en opgebeurd was.

Bijzondere vermelding verdient ook nog de hooge onderscheiding, door Zijne Excellentie, den Gouverneur, aan den Hoogwaardigen Administrator van het Vicariaat, als vertegenwoordiger van Z. H., bewezen. Te middag van den feestdag bracht de kapel van het Garnizoen op last van den HoogEd. Gestrengen heer Gouverneur, eene ovatie aan den Hoog Eerw. Heer Mgr. Kieckens, ten huize van den Bisschop, waar ook verschillende heeren Geestelijken getuigen waren van deze waardeerlijke hulde, aan den Paus betoond. 't Was inderdaad een *feest-program* voor deze gelegenheid uit de uitgelezendste stukken samengesteld, dat met de grootste nauwkeurigheid en met de grootste verdiensten werd uitgevoerd.

⁂

Aan het einde van deze feestelijkheid, tot eer en glorie van onzen H. Vader gevierd, kunnen wij Katholieken, hier op Curaçao zeer tevreden zijn. Er is meer gebeurd dan wij verwacht hadden. De vreugde, die wij gevoelden, was innig en uit er harte, de uiting van dat vreugdegevoel was waardig, en toch geestdrift wekkend. Wij hebben ook deelnemingen gevonden, onbedekte, openlijke instemming met onze vreugde. Dit heeft ons hart getroffen; en door eene zekere voldoening aangedreven, in het gevoel van erkentelijkheid, spreken wij hier openlijk onzen dank tot allen, Katholieken en niet- Katholieken, die, op welke wijze ook, met ons hebben feest gevierd en door die feestviering den Paus-Koning Leo XIII hebben vereerd.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

St. Martin.

In den morgen van den 26sten December had op Sampsonsbay een ongeluk plaats, dat ernstige gevolgen na zich kan sleepen. Terwijl eenige der bewoners zich tot dansen verzameld hadden, waaronder zich eene vrouw bevond, die hoewel niet dronken, echter verhit was door sterken drank, had een jong man uit het huis van een zijner bloedverwanten een revolver genomen, niet wetend of deze geladen was of niet. Op zijn vraag aan een ander of de revolver geladen was, haalde deze den haan eenige malen over zonder dat een enkel schot afging, waaruit beiden met reden opmaakten, dat het vuurtuig niet geladen was. Daarop ging eerstgenoemde jonge man verschillende personen uit aardigheid met den revolver achterna en haalde den haan ook over. De meesten gingen uit den weg voor hem, zooals ieder van eenigszins angstigen aard doet, zelfs voor een ongeladen vuurtuig. Toen de reeds genoemde vrouw bemerkte, hoe allen bang waren, daagde zij den jonkman uit den revolver op haar te richten, om te toonen, dat zij niet bevreesd was. „Schiet hier maar," zeide zij, terwijl zij haar mond wijd open hield. Daarop hield de man den revolver voor haar mond, haalde den haan over en, helaas, er was nog een kogel op, de vrouw stortte achterover neer. Van den schrik bewoog zich niemand, zelf de jonkman bleef met den revolver in zijn hand, als aan den grond genageld staan, tot een der aanwezigen opstond, op hem toeliep en zeide: „Man, je hebt de vrouw geschoten. Ze komt er niet meer van op."

Algemeene verslagenheid maakte zich van geheel Sampsonsbay meester. Iedereen nam deel in de droevige gebeurtenis. Onmiddellijk werd de Fransche dokter ontboden en ging de hevig geschokte man zich in handen van het gerecht stellen. De dokter constateerde geen oogenblikkelijk gevaar en gaf last de vrouw naar het civiele hospitaal van Marigot te vervoeren. Daar de kogel achter in de keel binnengedrongen was, en ook omdat de vrouw in te overspannen toestand verkeerde door den drank, kon moeilijk tot een operatie worden overgegaan. De kogel wordt verondersteld te zijn afgestuit op het nekbeen en daar ingedrongen te zijn. Wanneer er geen ongunstige omstandigheden bijkomen, bestaat er alle hoop op herstel.

De jonge man, van goed gedrag, nog nooit met gevangenis en dergelijken in kennis geweest, verkeert in een zenuwachtige toestand, waarmee wel rekening diende gehouden, te worden, daar uit het voorloopig onderzoek volkomen duidelijk gebleken is, dat er geen spraak is van kwaad opzet. Zelf een broer van hem, een flinke, krachtige man, trok het zich zoo aan, dat hij een toeval kreeg.

Ondertusschen, hoe vreemdsoortig de geneeskundige dienst hier is ingericht, blijkt wel hieruit, dat de dokter door de familie van den dader moest ontboden worden, ofschoon er onmiddellijk een politie-beambte ter plaatse aanwezig was, en de broeder van den dader, eerst 25 franken aan den dokter moest betalen, vóór deze wilde komen, terwijl het in het onderhavige geval de zaak van het gerecht zou zij geweest den dokter te ontbieden.

Het is overigens niet de eerste maal, dat bewoners van Sampsombay, 25 frank, hebben moeten betalen voor 1 visite. Er wordt gezegd: Als zij onvermogend zijn, kunnen zij een bewijs van onvermogen komen halen." Maar zelfs dan gaat de dokter er noode heen, en men heeft niet graag de gedwongen hulp van een geneesheer. Men denkt beter, of liever gezegd, minder slecht behandeld te worden, als men, hoe arm ook, den dokter 10 sous betaalt, dan bij hem aankomt met een bewijs van onvermogen. Nu reeds 2½ jaar is St. Martin zonder eigen dokter. Hoe lang zal het nog duren, zelfs in geval het waar is, dat de met verlof afwezige dokter niet meer terugkomt, vóór St. Martin zich weer mag verheugen in een eigen dokter?

Kerkelijke berichten.

Maandagmorgen werd door den Zeereerw. Heer Jos. v. D. VEER, pastoor van Santa Cruz op Aruba, met groote plechtigheid de nieuwe school ingewijd. Meer dan 200 kinderen, velen vergezeld van hun ouders of bloedverwanten, trokken in processie naar het nieuwe gebouw, flink en ruim ingericht, waar Pastoor v. D. VEER, geässisteerd door de drie overige pastoors, de plechtige zegening over de nieuwe school uitsprak en de lokalen inwijdde. Daarna gingen allen te zamen naar de kerk terug om den goeden God dank te zeggen en Zijn hulp af te smeeken

over het pas begonnen schooljaar, opdat het onderricht der Eerw. Zusters rijke vruchten moge voortbrengen.

Koloniale Raad.

Maandagavond had er wederom een zitting plaats van den Kolonialen Raad. De vergadering begon met installatie van het nieuwe lid, den heer MORDECHAY C. HENRIQUEZ. Na toepasselijke woorden van den Voorzitter antwoordde genoemde heer in flinke volzinnen en nam voor de eerste maal zitting in de vergadering.

Daarna kwam aan de orde:" Ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van 25 November 1901|30 Augustus 1902 (P. B. van 1902, N°. 34), houdende bijzondere voorschriften tot voorkoming en beteugeling van pest." De rede van deze wijziging verklaart de Gouverneur in zijn Memorie van Toelichting. „In den laatsten tijd zijn meer en meer feiten bekend geworden, die wijzen op het gevaar voor verbreiding van pest door ratten. Het wordt in verband daarmede noodig geacht in de Verordening ...... enkele bepalingen op te nemen ten einde zooveel doenlijk tegen dat gevaar gewaarborgd te zijn."

Ook bevat deze verordening een wijziging voor lid 1 van artikel 9, omdat het „niet houdbaar (is) in verband met art. 11." Ook „wordt het wenschelijk geacht, dat in de pestverordening, die met de verordening van 20 September 1883 (P. B. van 1883 N°. 17) en hare wijzigingen verband moet houden, duidelijk worde opgegeven, welke artikelen dier laatste verordening wèl, en welke artikelen *niet* van toepassing zullen zijn bij het nemen van maatregelen tegen pest." Art. 15 geeft den nieuwen aanhef voor de strafbepaling, waarbij de kantteekening: „De voorgestelde formule is nauwkeuriger dan die in de verordening aangegeven."

Men ziet, aan de vorige verordening ontbrak nog al iets, wat toch bij scherper toezicht reeds bij de eerste lezing verholpen had kunnen worden en *een nieuwe wijziging*, die tegenwoordig erg in de mode komt, was voorkomen. Wetten redigeeren is niet makkelijk, maar een wet goedkeuren en afkondigen, waarin artikelen voorkomen, die later blijken „niet houdbaar te wezen", cf niet duidelijk „aan te geeft wat eigenlijk bedoeld wordt, dat gaat toch niet; hoogstens kan een wijziging dienen om later iets „nauwkeuriger" te formuleeren.

Behalve deze wijziging, weinig maanden nadat de wet was afgekondigd, kwam het antwoord van het Bestuur in op het verzoek om wegneming van de „abnormaliteit bij de administratie van financiën", zooals de heer JONES het in de Vergadering van 9 November had genoemd. Dit antwoord was zeer laconiek; deze abnormaliteit was een gevolg van de bestaande wettelijke regeling. Maar juist tegen deze verkeerde gevolgen werd geägeerd. Moet het nu zoo blijven, dat de administratie van financiën den Amerikaanschen dollar berekent tegen ƒ2,45 als zij zelve ontvangt, en den kooplieden bij betaling van invoerrechten volgens amerikaansche facturen, niet herleidt en vermindert, maar het volle bedrag eischt volgens amerikaansche waarde, d. w. z. een dollar berekend als ƒ2.50? Moet het nu nog wet blijven, dat bij verzending van geld naar Nederland per postwissel, niet slechts recht maar ook koers wordt betaald, terwijl er feitelijk geen koers meer bestaat. Is het niet belachelijk, dat men in hetzelfde postkantoor voor twee loketten verschillend geld moet hebben, ja, met 't daar ontvangen geld niet eens betalen kan? Voor postzegels volstaat men met koloniale pasmunt, voor postwissels niet. De pasmunt bij inwisselsing ontvangen, toen men zegels kocht, is zonder waarde bij het volgend loket, waar men geld uit de Kolonie naar Nederland wil versturen.

Dit alles en nog veel meer is gevolg van de muntwet, maar kan, na twee jaar moeilijkheden ondervonden te hebben, ook hier geen wijziging in gebracht worden? Hier zou een wijziging zeker dienstig wezen.

Ten slotte nog een vraag. Waarom werd deze zitting van den Kol. Raad niet in *De Cur. Courant* aangekondigd? Het convocatiebiljet was gedateerd 14 Januari. Slechts wanneer het niet mogelijk is de officieële berichten tijdig genoeg in dit blad te plaatsen, neemt men zijn toevlucht tot het aanplakken onder de poort, wat echter slechts een formaliteit is, daar dit zooals nu wederom blijkt, toch niet wordt opgemerkt. De publieke zittingen van den Kol. Raad zullen wel niet menigvuldiger voorkomen dan tien of twaalf maal in 't jaar; zullen de onkosten van een advertentie dan noemenswaard kunnen wezen ook zelfs voor onze arme kolonie?

Hongersnood.

Vele Bonairianen, visschers van beroep, zijn op de Tortuga-eilanden en ontvangen hun levensmiddelen van de kust. Wegens de blokkade hield de toevoer op, zoodat zij werkelijk in nood verkeerden. Maandag is H. M. *De Ruyter* hun ter hulp gezonden.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Simon Cedeño M., Pedro N. Carranza para entregar á Adolfo Rodriquez, Dr. J. L. Hiller (S.S. „Zulia"), Señor Louis, Lino Duarte Level, M. H. Pinedo, Resp.·. Log.·. Igualdad No. 653, Resp.·. Log.·. Caridad No. 11, Isaac T. Sautcross, A. Schotborn, Padre Reginaldo Regouin (aang.)

De Blokkade.

Wij hooren al bijzonder weinig over Venezuela, hoe dicht wij er ook bij zijn. En wat nog door de telegraaf wordt medegedeeld, is zoo onsamenhangend, dat er moeilijk een geheel van te maken is. Het scheidsgerecht is nog niet aangevraagd. Duitschland blijft eischen, dat eerst de vaststaande schuld zal betaald worden of minstens een goede waarborg gegeven, dat dit later zeker zal geschieden als op het oogenblik het geld niet aanwezig mocht zijn.

De toestand wordt echter zeer gespannen door een vreemd, moeilijk te verklaren incident, waarvan verschillende lezingen zijn.

De duitsche kanonneerboot *Panther* is door het fort *San Carlos*, dat het meer van Maracaibo beschermt, beschoten, wat natuurlijk beantwoord werd. Het gevecht duurde een uur. De *Panther* heeft eenige averij beloopen, o. a. eenige schoten in den romp van 't schip. De *Vineta* ontving order om ter hulp te snellen en schoot de geheele vesting plat. Aanleiding tot dit beschieten wordt gezocht in de schietoefeningen, die de *Panther* hield dicht bij het strand, wat op het fort verkeerd werd begrepen. Andere lezing is, dat de *Panther* het eerst begon te schieten, omdat de blokkade ten deele werd ontdoken door venezolaansche schepen langs de rivieren Catatumba en Zulia, welke in het meer van Maracaibo, beschermd door het fort, uitloopen, zoodat er op deze wijze gemeenschap bestond met Colombia. Waarschijnlijk wilde de duitscher het fort onschadelijk maken, dat hem zeker zou verhinderen de blokkade te handhaven want zoo het daartoe noodig bleek de schepen te beschieten, liep de *Panther* zelf gevaar een volle lading van het fort te krijgen. Volgens deze lezing zou de *Panther* zelf de vesting hebben platgeschoten. De onderhandelingen tot een minnelijke schikking zullen nu wel schipbreuk lijden, de oorlogstoestand voor een ieder duidelijker worden.

Verdronken.

Twee visschers van het district de Noord, op Aruba, waren op merkelijken afstand van het strand aan 't visschen, toen de zee onstuimig werd en op het onverwachts hun bootje vol water sloeg, zoodat het plotseling zonk. Na twee en half uur tegen de golven te zijn opgezwommen kon de eene zich redden, maar de ander, een zekere WOLF, een oppassend man en steun zijner familie, vond den dood in de golven.

Vierdubbele moord.

Een gruwelijke misdaad is er gepleegd op Aruba, district de Noord. Dinsdagavond, waarschijnlijk tusschen 8 en 9 uur, werd een oude weduwe, met hare drie kleinkinderen, twee jongens en meisje, op lage wijze vermoord. De onschuldige kleinen, waarvan de oudste nauwelijks 11 en de jongste 6 jaren telt, waren als meer gebeurde, naar hun grootmoeder gegaan om daar den nacht door te brengen. Toen nu den volgenden morgen de kinderen niet huiswaarts keerden, ging de moeder hen opzoeken en begaf zich naar het huis harer moeder MARIA DE TROMP. Tot haar bevreemding merkte zij reeds uit de verte, dat de deur nog was gesloten, ofschoon het reeds ruim tien uur was. Angstig gaat zij naar het huis, opent de deur, en ziet met ontzetting haar oude moeder en twee harer kinderen badend in hun bloed en een weinig verder het lijkje van den anderen kleine, allen wreed vermoord met diepe sneden in den hals. Zulk een gewaarwording is al te treurig om te beschrijven. Wanhopig gillend slaakt zij pijnlijke kreten, waardoor de buren opschrikken en toesnellen, maar slechts om hulpeloos verslagen te staan bij deze vier onschuldige slachtoffers van een lage, menschonteerende gruweldaad. Spoedig was het diep treurig bericht bekend in de stad en onmiddellijk vertrok de ambtenaar van het Openbaar Ministerie met den dokter en het politiekorps naar de Noord. Nu zag men, dat eenige meters van het huis af een groote bloedplas lag en maakte daaruit op, dat de kleine, wiens lijk afzonderlijk lag, poging zou gedaan hebben om te vluchten, buiten gegrepen en vermoord en toen naar het huis gesleept was. Op den vloer, aan de deur, rondom het huisje, overal zag men bloed liggen; de moordenaars hebben hun handen afgeveegd aan het hooi. Ook zag men sporen van poging tot brandstichting, maar het vuur schijnt spoedig te zijn uitgegaan. Gelukkig vond men op het bed van de vermoorde het bovenstuk van een scheermes-étui. Een kostbare vondst, tot dusverre de eenigste aanwijzing van den moordenaar.

Den volgenden morgen dus Donderdag omstreeks 9 uur kwam een kind van de vermoorde vrouw aan de politie mededeelen, dat het een zekeren PEDRO REBECCA TROMP verdacht den moord te hebben bedreven. De bewijzen, welke werden aangehaald schenen zwaarwichtig genoeg, want onmiddelijk vertrok de Ambtenaar van 't O. M. met 4 politieagenten naar het huis van den verdachte en nam hem na eenige ondervragingen gevangen In zijn huis werd een hoed, met bloed besmeurd, en een scheermes gevonden. Dit scheermes, verklaarde de verdachte, was niet van hem, maar hij had het geleend van een ander, die in de mijnen werkte. Onmiddelijk werd daarheen getelefoneerd.

Het gerechtelijk gehoor bracht verder niets uit, de man verkondigde slechts zijn onschuld. Toen werd zijn vrouw en een nichtje van haar, omstreeks 13 jaar oud, geroepen. Beiden wisten in het begin ook van niets, maar ten slotte vertelde het kind, dat zij bloedvlekken had gezien aan de kleederen van den man en dat deze den geheelen nacht niet thuis was geweest.

Vrijdagmorgen werd eerst een kust be waker in verhoor genomen, daar men verteld had, dat hij den verdachten PEDRO had gezien, toen deze zijn kleederen ging wasschen, en tevens had bemerkt, dat hij een zakje geld bij zich droeg.

Vervolgens kwam JULES TROMP, die in de mijnen werkt en aan wien het scheermes toebehoort, aan de beurt. Het O. M. vroeg hem of hij mes en scheede had uitgeleend. Op het bevestigend antwoord, werd hem verzocht dit étui te beschrijven, dit kwam overeen met het gevonden bovenstuk, wat nu getoond werd en erkend als zijne. De vrouw van Jules gaf dezelfde verklaring.

De verdachte bleef alle schuld ontkennen.

Vrijdagnamiddag ging de ambtenaar van het O. M., twee politieagenten en het meisje, dat alles had aangebracht, en later ook de gezaghebber naar het huis van den verdachte om alles te registreeren en het geld te zoeken, dat bij de vermoorde vrouw gestolen was en aanleiding had gegeven tot deze misdaad, zooals blijkt uit de omstandigheden.

De bewuste Pedro is een indiaan uit Goagira en stond bij de bevolking niet al te best aangeschreven om zijn slecht gedrag. Nog kort geleden woonde hij dicht bij het huis van de vermoorde; meermalen had hij onderzoek gedaan naar haar vermogen en gevraagd of zij 's nachts alleen thuis was. Hij was nu verhuisd maar kwam nog dikwijls in die buurt, vroeg geld te leen aan de weduwe, die het hem weigerde, kwam met een mes gewapend voor de deur van het huis, maar ging verder op het gezicht van den zoon der weduwe, zelfs was hij zoo brutaal geweest om daar in huis op een bank te gaan slapen, zonder

dat de weduwe hem verwijderen kon. Denzelfden dag nu, dat de moord ruchtbaar werd, heeft deze Pedro *met goud geld* zijn schulden betaald. Pedro stond bekend als arm, de weduwe als zuinig en spaarzaam en men wist, dat zij groot geld bewaarde.

Een enkel woord van lof mag thans niet onthouden worden aan den Gezaghebber, den Ambtenaar van 't O. M. en de politie op Aruba, die blijkbaar hun uiterste best doen om den schuldige tot bekentenis te dwingen en te overtuigen.

Gisteravond ontvingen wij nog bericht, dat de moordenaar bij andere gelegenheid gedreigd had met moord „daar dit hem niets kostte". In Venezuela heeft hij ook reeds iemand overhoop gestoken.

Het gerucht gaat, dat Pedro thans bekend heeft. Zouden er geen medeplichtigen zijn?

Ingezonden Mededeelingen.

Nederland.

Curacao in de Tweede Kamer.

(Zitintg van Woensdag 24 Dec.)

Dat de zoo belangrijke begrootingen onzer West-Indische koloniën elk jaar op den laatsten dag moeten afgehamerd worden, zonder dat er de noodige aandacht aan kan worden geschonken, deed de heeren Van Kol, Fock en Van Vlijmen met recht klagen. Zij verzochten den minister te zorgen, dat de gouverneurs van Suriname en Curaçao hunne ontwerp-begrootingen vlugger indienen, opdat de Kamer er vroeger aan kunne beginnen, — en de minister beloofde daartoe zijn best te zullen doen. Minister Idenburg bleek voornemens het volgend jaar krachtige daden te willen doen om de beide vervallen kolonies op te heuren; niet alleen geld, zeide hij, maar ook personeel is er voor noodig.

De Minister van Koloniën zegt, dat de Reg. geneigd is het daarheen te leiden, dat de begrootingen vroeger zullen behandeld worden, maar heel gemakkelijk is het niet. Van uit de koloniën is bedenking geopperd tegen den in het debat aangegeven weg. De Min. wil nogmaals met de Gouverneurs in overleg treden.

Meer te doen voor Suriname en Curaçao is ook 's Min. wensch.

De heer Van Kol maakt slechts enkele opmerkingen. De landbouw kwijnt, de handel eveneens, van herleving van industrie is geen sprake. Verlevendiging van den landbouw een levensquaestie: er is gebrek aan kennis dat geeft spr. toe. Maar onderwijs alleen kan niet baten. Landbouwiredïet, geld — en water vooral heeft Curaçao noodig. Spr. heeft in zijn brochure enkele middelen aangegeven om waternood tegen te gaan, zoover als het mogelijk is. Het rapport van dr. Went, wiens opdracht trouwens beperkt was, besprekend, wijst spr. er op dat het geheel zwijgt over de wenschelijkheid en mogelijkheid van de herlevendiging van handel en industrie. Vooreen noodlijdende kolonie is beter, nader onderzoek noodig. Vóór alles is een hervatting noodig van de exploitatie der phosphaatmijnen San Barbara. Waakzaamheid is van Regeeringswege noodig tegen combinaties van vreemde financiers. De Reg. kan wettelijke maatregelen nemen, een mijnwet maken, om de hervatting door te drijven. Een speciale zending tot regeling dezer aangelegenheid. Voor Curaçao als voor Suriname is milde hulp noodig, is schrielheid ongewenscht. De spr. wijst op het voorbeeld van Denemarken, dat een Staatscommissie naar de Antillen uitzond en een stoomvaartlijn inrichtte. De bovenwindsche eilanden hebben ook behoefte aan verkeer.

De heer Marchant acht het beter in eens een flinke bijdrage te vragen van het Moederland, dan telkens kleine bijdragen bij suppl. begr. te komen vragen. Zoo beschouwd heeft het hooger bedrag, thans gevraagd, niets teleurstellends. Als beginsel moet worden aangenomen, dat de moederlandsche bijdrage niet kan verhoogd worden indien de verhooging niet door de kolonie mede wordt gevoeld. Daarom is in Curaçao een directe belasting noodig.

De Minister betuigt met het door den heer Marchant gesprokene zijn volle instemming. Maar er is één directe belasting: de grondbelasting. Evenwel, betere verdeeling van belastingdruk is zeer gewenscht in Curaçao.

De Min. heeft van de zending van prof. Went een beteren indruk dan de heer Van Kol; het rapport geeft practische denkbeelden aan de hand, die echter door practische mannen zijn uit te werken. Aan de quaestie der watervoorziening is door den heer Havelaar groote aandacht gewijd bij zijn onderzoek. Maar, al die zaken die de heer Van Kol noemde, waren in het rapport dier heeren minder op hun plaats. Voorstellen daaromtrent moeten van den ijverigen gouverneur worden verwacht. De Min. heeft het voornemen met een mijnwet te komen voor Curaçao en dan zal de exploitatie der San Barbaramijnen kunnen worden afgedwongen. De Min. heeft de overtuiging dat meer steun voor Curaçao noodig is.

Na repliek van den heer Van Kol, die er op wijst dat in de Belgische bladen is gezegd, dat Duitschland Curaçao zou willen koopen en een openbare verklaring noodig acht — en van den Minister die verklaart dat hem van de praatjes niets bekend is — wordt de begrooting van Curaçao goedgekeurd.

Buitenland.

Belgie.—Met 1 Jan. trad in België de wet tegen het hazardspel in werking. De Koning heeft geteekend.

Rome. — Z. H. Paus hield de gewone Kerstmisreceptie voor de kardinalen en daarbij de gebruikelijke toespraak. Daarin veroordeelde Z. H. zonder daarbij de namen betrokken Staten te noemen, in scherpe bewoordingen den strijd tegen de congregatiën in Frankrijk en de indiening van het echtscheidingsontwerp in Italië. Vervolgens verklaarde de H. Vader, dat in een krachtige. Christelijk-democratische actie, uit het Christendom geboren, het beste tegenwicht ligt voor de sociaal-democratie en deze daarom voor de maatschappelijke samenleving een zeer te waardeeren steun mag heeten.

Italie. — Het wetsontwerp op de echtscheiding in Italië is door de commissie van het parlement verworpen met 5 stemmen tegen 3. De reden van de verwerping is wel waard opgemerkt te worden.

Een der commissieleden had gezegd, dat het aangeboden wetsontwerp op zichzelf nogal onschuldig was, maar dat het den weg bereidde tot meer radicale maatregelen.

Zijne collega's antwoordden hierop, dat zij *juist daarom* zouden tegenstemmen.

Zoo zal Italië, dan toch niet worden begiftigd met eene anti-christelijke en anti-sociale wet, als die op de echtscheiding. Dit is vooral te danken aan den volhardenden strijd door de Italiaansche Katholieken tegen dit ontwerp gevoerd, die daarbij geleid werden door den nieuwen, volijverigen en vooruitstrevenden voorzitter van het „Oeuvre des Congrés", graaf Grosoli.

Wat de Italiaansche financiën aangaat, een eerste oogopslag zou doen vermoeden dat het tegenwoordig goed gaat in het roofkoninkrijk. Het dienstjaar 1901—1902 wijst na aftrek van de kosten voor spoorwegaanleg en voor de expeditie naar China een voordeelig saldo aan van ruim 16 millioen.

Maar als men ziet, waaraan dit overschot is te danken, vraagt men zich af hoe het gesteld moet zijn met de armen in Italië. Hoofdzakelijk toch was het de onzettende hooge belasting op het zout, die de meerdere opbrengst veroorzaakte. Een gevolg daarvan is dat de arme volksklasse geen zout gebruiken kan. Zoodat per jaar niet minder dan 100.000 menschen bezweken aan de gevreesde *pella*, een ziekte, die uit weinig zoutgebruik ontstaat.